

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četrt leta 90 kr., ake zadene na ta dan praznik, izide
Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 30. grudna 1869.

List 53.

Zdihljeji k novorojenemu detetu.

Oj sladko, ljubeznjivo,
Nebeško Detice!
Do Tebe zaupljivo
Obrača se serce.

Nevreden pa sem sreče,
O Dete! Te objét';
Ti ljubiš me goreče,
Premal' sem za-Te vnet.

Ti Kralj neskončne slave
Ponižaj se za-mé,
Jaz stvár brez vse veljave
Pa povišujem se.

Rosiš Ti blagoslove
Za dušo in teló,
Jaz z grehom rane nove —
Zadajam Ti zató. —

Za mé na terdi slami
Ti prvo noč terpiš,
Jaz s svétnimi željami
Pripravljam ti c'lo križ!

Oh kaj bo, Dete, z mano
Nevrednim grešnikam,
Z ovčico zapeljano,
Podat ne vém se — kam?

Oj, k Tebi, Vir življenja!
Bom šel pred jaslice,
Bom prosil Te rešenja,
Premilo Detice!

Obrazek Tvoj prijazni,
Ki milo se smehljá,
Me varuje bojazni,
Je zvezda upanja. —

Premierle té ročice.
Ki k meni jih moliš,
So znamnje, da dušice
Se smiliti želiš.

Me nočes pogubiti,
Če tud sem žalil Te;
Ti hočeš odpustiti
Žalitve, meni vse.

Tud' moje zdaj so želje,
Da k Tebi se podam,
Približal — o veselje!
Se bodem k jaslicam.

Te molil z njimi, — ljubil,
Daril solzice v dar,
Prisegel, da Te zgubil
Ne bodem več nikdar!

Poterdi moje sklepe
O Dete, moj Pastir!
In kdaj me pelji v lepe
Nebesa, v večni mir.

Radoslav.

Sv. Frančišek Ksaverjan!

(Darek za njegov god 3. decembra.)

Venc cvetlični radi zvili,
Svet' Frančišk, bi Tebi v dar,
Za vezilo položili
Tukaj ga na tvoj altar;
Ali zima je nemila
Cvetkam rast njih zamorila.

Ker zamerle nam cvetice,
Ker zastala njih je rast,
Naše Ti želé ročice
Zvit' duhovni venc v čast;
Svet' Frančišek, sprejmi milo
Si v vezilno ga darilo!

Mile prošnje hrepenimo
Namest' rožic darovat';
Z njim' častiti Te želimo,
Serčno hvalo ti dajat'.
Svet' Frančišek! sprejmi milo
Naše prošnje si v darilo!

Smo hvaležnost za dobrote,
Svet Frančišek, ti dolžni,
Ker premilo za sirote
Nas tvoj rajski duh skerbi.
Serc hvaležnost naših milo
Sprejmi, svet' Frančišk, v darilo.

Ko ti pa pride čas ločenja,
Takrat se ozri na nas!
Spomni naš'ga se češenja
Ki poje hvale glas.
Takrat svet Frančišek milo
Spros' nam rajsko povračilo!
Rodoljub Podratitovski.

Občni cerkveni zbor.

(Dalje.)

O nezmotljivosti cerkvenih zborov, in kako
naš Gospod in Zveličar v osebi papeža uči
škofo na zboru.

Jezus Kristus je resnica, ki je meso postala, in on pravi: „Nebo in zemlja bo prešlo, ali moje besede ne bodo prešle.“ Izmed vsih besedi, ktere je Jezus na zemlji zasadil, da oživijo in sad obrodijo, nobena ni tako slovesna, kakor tiste, ki jih je govoril Petru in apostelnom, in v njih osebah papežu in škofom kot naslednikom Petra in apostelnov. Premisli jih dobro, pa tudi ne pozabi, da jih je sam Bog govoril. „Sprejmite sv. Duha. Kakor je Oče mene poslal, tako tudi jaz vas pošljem. Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite in učite vse narode, učite jih vse spolnovati karkoli sem vam zapovedal. Kdor veruje, bo zveličan; kdor ne veruje, bo pogubljen. Ostanem pri vas do konca sveta.“

„Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Ako sta dva ali trije (koliko bolj tedaj, ako so vsi, ali vsaj skoraj vsi) v mojem imenu zbrani, sem jaz v sredi med njimi. Kar boste na zemlji zavezali, bo zavezano tudi v nebesih; karkoli boste na zemlji razvezali, bo tudi razvezano v nebesih.“

Ali ni to dosti jasno? Ali niso to občudovanja vredne spričevala za sv. cerkev in njene zbore? V resnici, Jezus Kristus, pravi Bog in pravi človek, edini Kralj in Gospod vsih stvari, edini delivec božjih resnic, nezmotljivosti, veljavnosti in duhovne oblasti, Jezus Kristus je s papežem, svojim namestnikom, svojim vidnim poglavarjem na zemlji, kakor tudi s škofi svoje cerkve. On je tisti, ki s papežem, po papežu in v papežu vse cerkvene občne zbore sklicuje,*) jim predseduje, jih vodi in odobruje; on je tisti, ki po cerkvenih očetih (tako

*) Odprite ušesa nasprotniki cerkvenega zbora.

se imenujejo pri zboru vdeležujoči škofje) sodi, določi in ukaže, kar je resnično, dobro, pravično in koristno; on je tisti, ki po očetih zmote zaverže in vse, kar je krivično in hudobno, izobči.

Sv. Duh, ki je luč in duša nezmotljivosti cerkvenih občnih zborov, je Duh cerkve same. On je duh Jezusa Kristusa, od njega poslan, daje cerkvi življenje, da jo varuje zmot, jo vodi in pri nji ostane do konca sveta. Ako sv. Duh vselej cerkev varuje in vodi, koliko bolj bo to storil, ako je cerkev v Jezusovem imenu zbrana v občnem cerkvenem zboru. In po vsem tem se bojiš, da bi se cerkev ne zmotila? Ali mas morebiti več duha, kakor sv. Duh? Ali si modrejši, kakor večna modrost? Jezus Kristus je s cerkvijo, on bo tudi z občnim zborom, molimo toraj, veselimo se in upajmo, strahu pa dajmo slovo.

Kaj nezmotljivost cerkve in cerkvenih občnih zborov obsega.

Med nauki sv. cerkve ste dve reči med seboj popolnoma različni: 1. Razlaganje in tolmačenje po sv. Duhu razodetih resnic; to je ena reč, ktera se mora verovati, kajti drugač bi ne bili samo nepokorni, ampak zabredli bi v zmote. Skupnost teh razodetih in razlaganih resnic stori predmet vere v pravem pomenu besede. 2. Vse drugo, kar cerkev uči, tirja od vsakega kristjana brez izjemka odkritoserčno notranjo in zunanjo pokorščino. Ta pokorščina nas ravno tako veže, kakor vera pod težkim grehom. Ta pokorščina se razteza na vse, kar cerkev uči, določi, zapové in zagovarja. Vera se naslanja na nezmotljivost cerkve v pravem pomenu, pokorščina pa na njeno in apostolskega sedeža naj višo veljavnost (avtoriteto).

Vse, kar cerkev razsodi in določi, naš Zveličar razsodi in po nji določi. Cerkev je glas Jezusa Kristusa na zemlji. Ako bi se v cerkvenem zboru zbrana cerkev v kaki reči zmotila, nehala bi biti „stebler in temelj resnice“, kakor jo imenuje sv. pismo, ne bila bi več k ljudem govoreči glas božji, in nič več v nji Jezus Kristus, nič več sv. Duh.

Pa cerkev se ne more v nobeni reči zmotiti. Kadar kaj uči, ima s tem, da uči, pravico učiti, kadar zapoveduje, ima pravico zapovedovati; kar izobči, izobči po pravici. Za to nam je porok Jezus Kristus in sv. Duh, Duh resnice in pravice. Kdor cerkev v tem krivic obdolži, se mora prištevati tistim revnim, narobe učenim ljudem, ki preklinjajo, kar ne razumejo, ki z dobro ali slabo vestjo stoletno krivoversko natolcevanje vsih brezbožnikov ponavljajo.

Cerkev krati pravice deržavam ravno toliko, kolikor je revno jaguje v pravljici pravice volku kratilo.

Hočemo toraj prav mirno naj boljšega vspeha od občnega zbora pričakovati, porok so nam Pij IX, da ne bomo zastonj upali. (Dalje nasl.)

Čertice iz življenja sv. Očeta Pija IX.

(Spisuje A. Zakotkarjev.)

(Konec.)

Še en venček Piju IX.

Brez števila povesti, resnih in smešnih, se pripoveduje iz življenja Jožefa II, Friderika II in drugih vladarjev. In čeravno že naprej lahko rečemo, da izmed sto je izmišljenih devetdeset, jih vendar svet rad posluša in pogosto prebira. Tudi iz življenja Pija IX se pripoveduje veliko veliko mikavnih prigodljev in pri-serčnih pripovesti, katerih začetek, sreda in konec je ljubeznjiva pohlevnost in dobroserčnost Pijeva, doma in zunaj, do vsih ljudi brez razločka. Te pa so zato bolj verjetne, ker se vsak dan lahko prekličejo, ko bi

ne bile resnične. Veliko taci smo že pred pri priložnosti med popis vverstili, ki se blesketajo kakor zvezdice, kakor prijetne rožice v življenji Pija IX. Pa še nismo vsih rožic pobrali in jih tudi ne moremo. Ali nekoliko lepših hočemo še nabirati in v novem letu sem ter tje katero povedati. Da bode pa ta-le spis s koncem leta dokončan, naj z naslednjimi povedkami sklenemo za zdaj.

Pij IX do drugovercev.

Dva zakonska, mož katoličan in žena protestantinja, se obrneta do papeža Pija IX in tožita, da jima moževi starši kalijo mir ter vedno nadlegujejo ženo s tim, da jo hočejo spreobniti. Druzega pripomočka, pravita, da nimata v tej nadlogi, kakor njihovo svetost pomoči prositi. Prav ljubeznjivo in milo, kakor vselej, odgovorijo mladi gospej: „Pojdite domú, moja hči, in mirno opravljajte dolžnosti svojega stanú, nobeden vas nima več nadlegati, zato bom jaz skerbil.“ — Vse obnašanje papeževo takó gine gospó, da pred nje poklekne in jih prosi, naj jo vzamejo za hčer in sprejmo njeno oblubo, da bo katoličanka, prišteta čedi, ki ima tacega pastirja. Pa Pij blagoserčno odgovorijo: „Naj pred pojdite domú; tako imenitne reči se ne dajo kar na enkrat poravnati, temu je treba premisljka in ne samo naglega ginjenja.“ — Prosila je Boga za razsvitljenje, in glej! kar se je pred zdelo, da nikakor ne sme storiti, je bilo zdaj njeno naj gorkejše hrepenenje, njena vedna molitev, dokler je ni Bog uslišal in dokler ni bila sprejeta v naročje sv. katoliške cerkve. Tako je tedaj pridobila ljubeznjivost in vzterpljivost sv. Očeta ovčico za čedo Kristusovo. Naj vendar odprejo oči sovražniki, ki v eno mer kričijo, da katoliška cerkev ne more viditi drugovercev živih, da jih sovraži, preganja.

Pij IX do jetnikov.

Koliko usmiljenje imajo Pij IX do nesrečnih jetnikov, prav lepo pokaže ta-le prigodek. Leta 1823 so neki dan v Rimu na morišče peljali sedemnajstletnega mladčca, z imenom Gaetano, ki je bil zatožen zarote in zatega del v smert obsojen. Mladega duhovna ravno memogredočega lepa postava, posebno pa cvetoča mladost in vdanost obsojenca tako gine, da prosi ljudi, ki so ga peljali, naj počasi hodijo, berž teče v Kvirinal in tako serčno prosi papeža — terpečega starčeka Pija VII — za nesrečnika, da se mu je res smertna obsodba spremenila v dosmertno ječo. S tim papeževim poveljem hiti za njimi in zdaj Gaetana namesti v smert peljajo v jetnišnico na Angeljski grad. Ta mladi duhoven je bil predstojnik znane sirotišnice — grof Mastaj. — Preteče tri in dvajset let, iz očeta ubožcev postanejo Pij, oče vsega keršanstva, ki stanujejo sami v Kvirinalu. Večkrat mislijo nanj, posebno pa se ga spomnijo, ko enkrat slišijo tožbo, da nadzorniki gerdó ravnaajo z jetniki. Hočejo tedaj se sami prepričati, in ob enem sklenejo rešiti reveža. Naj pred si dajo jetnikove mater poiskati, ji razodenejo svoj sklep, potem se oblečejo v priprosto duhovsko obleko in se napravijo zvečer sami proti ječi na grad. — Ko jih zagleda vratar, hudoben mož, jih neutegoma zapodi, mislé, da je kak drug duhoven; pa Pij mu pokažejo pisano pravico, da jih ima pustiti eno uro pri Gaetanu. Godernjaje odprè in sv. Oče stopijo v ječo. Viditi mašnika se ves trese jetnik; pač si ne domišljuje, da so pri njem papež, tisti mladi duhoven, ki mu je bil takrat življenje rešil. „Kaj hočete?“ vpraša s slabostnim glasom. — „Sporočila vam prinesem od vaše matere.“ Slišati to sladko ime skliče jetnik: „Moja mati! ali še živijo? Hvala Bogu?“ — „Še živijo še in me pošljejo k vam, da vam prinesem upanje boljše prihodnosti. Jetnik se veselja verže duhovnu v naročje in ga hvaležno na serce pritiska: „Bog se me je tedaj usmilil, ker pošlje mi angelja tolažnika.“ Potlej pové

vso zgodbo svojih tri in dvajset let v zaporu. „Pa bi bili do papeža pisali,“ veli duhoven, „in njegovi milosti se priporočili. Za hudodelstvo, ki ste ga v sedemnajstem letu učinili, ste se pač že dovolj pokorili.“ — „Sem pisal, pa na moje pisma ni bilo odgovora.“ — „Pišite še enkrat.“ „Kdo jim bode oddal pismo?“ — „Jaz, le napišite, tu je popir in svinčnik.“ Jetnik spiše pismo mirno in čedno. „Tako, še nocoj mora biti papežu v rokah pismo. Dobro se imejte, prijatelj, zaupajte na Boga, prosite ga za Pija IX in upajte.“ — Zdaj se pridervi vratar in se huduje, kakor bi bil obseden. — „H...č! vi ste zelo napak storili. Samo eno uro bi bili imeli ostati, zdaj pa ste že dve minuti čez; glejte, da se spravite.“ — „Vi greh delate s kletvinjo, ko bi papež vedili?“ Papež se toliko malo zmeni za me, kolikor jaz zanj. — „Vi ne poznate papeža, drugač bi morali vediti, da papež nikogar ne zaničuje, temuč vsakega človeka ljubi. Kako se imenujete?“ — „To vam nič mar, pojdite se solit!“ — „Kaj, tako govorite z duhovnom! — Neutegoma gredo papež do poveljnika angelskega grada. Pa glej, tudi ta se tisti dan ni bil kaj prijaznosti napil, zato precej zagermi: „Že spet en sitnež! berž, le hitro gosp. duhoven, kaj hočete? Jaz nimam časa.“ — „Zahtevam, da jetnika Gaetana izpustite.“ — „Vi se šalite; samo papež ima pravico, koga oprostiti.“ — „Ravno v imenu papeževem tudi jaz pridem k vam.“ — „Dokažite!“ — „Tu je dokaz!“ Pij IX vzamejo pero pa zapišejo pomiloščenje: „Jaz zapovem poveljniku Angelskega grada, da precej izpusti Gaetana in jetničarja odpravi. Pij IX.“ Poveljnik pri tej priči pade na kolena in prosi za zamero, da se je pre naglil. Gaetano je precej izpuščen in hiti, da objame spet svojo mater; jetničar je odpravljen. Pa že čez dva mesca se ga papež usmilijo in mu spet preskerbijo neko službico, ker je obljubil, da ne bo več ne klet, ne divjaško se obnašal.

Rimsko ljudstvo do Pija IX.

Kako rimsko ljudstvo svojega očeta ljubi, se je kaj lepo pokazalo 26. junija 1860 (ravno takrat, ko je od vsih strani germelo na papeža: križaj ga, križaj!). Brezštevilna množica jih je obdala, berž ko so se očitno prikazali. Nekteri so poklekovali pred nje in jim poljubovali noge, drugi se dotikovali njihove obleke; eni so jim klicali: „Ti si naš oče, naš kralj, kaj ne, da nas ne boš zapustil?“ Drugi kričali, kakor iz enega gerla: „Še mnogo lét, mnogo lét Piju IX!“ Papež Pij IX pa so veselega obraza s tal jih vzdigali, jim roke podajali in govorili: „Ljubi moji otroci! vi tedaj nočete, da bi vas zapustil?“ — „Ne — ne!“ vpije vse z ginjenim glasom. — Od raznih strani se je slišal glas: „Ubogi sv. Oče! kako te slabo poznajo, napak sodijo in preganjajo!“ Drugi spet: „Zelo se mi zdijo spremenjeni, odkar smo jih zadnjič vidili.“ — „Kaj čuda tudi, sej jim vendar tolikanj terpljenja nakladajo.“ — „Hočejo jih tako terpinčiti, kakor poprejšnje Pije.“ — „Kaj še?“ misli neki starček, „Bog ne pripusti, da bi taki starček, kakor sem jaz, moral trikrat taisto doživeti. Pij IX bodo zmagali, saj imajo Mater Božjo za varhinja.“ — „Bodo, bodo, — to je res, to je gotovo,“ terdijo drugi.

Da je to gotovo, tudi jaz priterdim; in za staro leto končam, v sladki nadi, da že skoraj pride za našega preljubega očeta Pija IX čas miru in zmage, tisti čas, ko bo „Marija prečista Devica prejela starčeka sedečega na prestolji za roke (kakor se bere v prerokovanju čast. Marije Lataste) ter jim rekla: „Starček, otčeri solze, jaz te blagoslavljam!“

Kaj je to: svobodni zidar (frajmar-rar), in svobodno zidarstvo (fraj-mavrarstvo)?

(Konec.)

Vzlasti svobodno zidarstvo preži po učiliščih. Ako učilišča preidejo v njihove roke, preidejo tudi otroci, „na mladini pa svet stoji,“ pravi pregovor.

Zastran tega piše „le Monde maçonnique“ to-le: „Naj prej je treba pripraviti ljudstvo, da radovoljno sprejme naše podstavne pravila, kar pa se naj laže doseže z ljudskimi učilnicami, kajti one so vogali našemu poslopu.... Ali naj pa verski nauk iztrebimo iz njih?“... Na to krehá uni mavtarski časnik, da je škodljivo, če človek spoznava nadsebojne-kovo nadnatorno veljavo, to je, če ima „vero“, mavtar meni, da vera človeka oropa njegove častitosti, toraj pravi, da otrok ne mučiti s takimi rečmi, da vse to je nekoristno“ itd. On modruje in možuje tako-le: „Mi bodemo tedaj učili mladino pravic in dolžnost v imenu svobode, vesti, uma, pa tudi v imenu medsebojne ljubavi.“ S tem nam je menda dosti povedano, ali ne? Le primerimo s tim, kar „fortšrittlerji kričé“ in počenjajo.

Te in take, od različnih snidnic izrekane želje, je poterdil in vpeljal „véliki Orient francoski.“ Svoj namen pa hoče s šolami po svoje doseči. Dotični dekret veli, „da je svetništvo sklenilo, da véliki Orient stopi na čelo velikanskemu početju, ki naj pospešuje ljudsko podučevanje, ki pa se bode naj prej doseglo, če se vsako leto obdaré učitelji in učiteljice, kakor tudi učenci in učenke, in tudi, če je mogoče, naj se vstanové šole za otroke in za odrasčene.“ —

„Monde maçonnique“ naznanja celo še mavtarski katekizem, iz kterega bi se otroci učili veliko bolj vest poslušati, kakor pa tradicijo, to je, vero, ter da naj živé krepotno s prepričanjem, brez samopridnosti, in zato, ker je to podstavno pravilo.“ Gledi ga bebo! Kakor da kristjani niso krepotni zato, ker je to podstavno vodilo, kakor da vera ni terdneja, kot vsako drugo prepričanje, ali kakor da upanje do nebes in strah pekla zadržuje in ovira človeka ljubiti Boga in služiti mu!

V Belgii in tudi na Francoskem se je bilo osnovalo društvo, ki dela na to, da se nima nobenemu verstvu prednost dajati. To pa ni drugo, kakor to, naj se vera iztrebi iz podučevanja in odgojevanja. Društvo to se jako hitro množi. Kako strašansko slepo, neumno in zatelebano je to, vsak lahko razume, če ima le toliko možgan, kolikor strežek. V vsaki reči se zlasti dandanašnji resnica iše, zastran vere tedaj pa bi bilo vse prav, vse dobro?! To je prav „fortšrittlersko!“ —

Vsak lahko sprevidi, kamo pridemo, če pojdemo po tem potu. Nikar nam ne čenčajte, da to ni nič nevarno. Je, je nevarno; toraj roditelji varite svoje nedolžne otroke, da ne pridejo jastrebom v kremplje. Pač pametno misel je sprožil v XV odborovi skupščini Matice slovenske dr. Ulaga, naj bi Matica izdala Dupanlup-ovo knjigo „o izreji otrok,“ vrvnana po potrebah slovenskega naroda.

Tretje orožje svobodnim zidarjem so — ženske, vzlasti mlajše deklice. Svobodni zidarji dobro vedó, kolik vpliv in kakovo nalogo ima žena v kristjanstvu, toraj so si vstanovili učilnic, kjer se hčere ubožniših rokodelcev in nižih trgovcev izučevajo in urijo za razno-verstne opravila po svojem stanu, češ, da bodo pošteno si služile kruh. Poslednje besede kaj dobro zvoné na uho, ko bi mavtarji res imeli le ta namen. V Parizu, postavim, imajo že dve večji učilišči, ki ste pod nadzorstvom mavtarskih lož, in se neki jako dobro počutite.

Na teh učiliščih učé in omikujejo take učiteljice, ktere imajo zaupanje pri snidnicah.

Kar se tiče materijalne ali gmotne strani na teh učiliščih, ni nič ugovarjati, upiramo pa se duhu, ki veje ondi, kajti učiteljice sejejo v mladostine serca seme strupenega brezverstva, ki je temelj svobodnemu zidarstvu. Ondi se ne smé nič govoriti o Bogu, kajti prepovedano je tako zelo ostro, da je pred nekaj leti učiteljica brez usmiljenja bila odslovljena samo zato, ker ji je bila po nevedoma ušla beseda „Bog.“ Je mar to ona verska poternost, zastran ktere framasoni lica napihujejo?

Na teh učiliščih se deklice pačijo za svobodne žene. „Monde maçonnique“ širokoustno hvali tako izgojevanje, češ, da ni ne judovska ne protestanska, ampak občna nravnost (moral), ktero sleherni žena in sleherni mož v sebi nosi tu na zemlji.“

Ali povejte nam, „kaj pa je morala?“ Mi pravimo: „Spolnovanje dolžnost.“ Dobro; menim, da ne bode ugovarjali. Sedaj drugo vprašanje: „Ktera je prva dolžnost človekova na zemlji?“ Menim, tista, „da svojega Boga spoznava, ljubi in mu služi.“ Ravno to pa se zgodi z vero, ki jo svobodno zidarstvo zameta, toraj je njihova morala bistveno nemoralna in lažnjiva.

Framasonske učilnice tedaj so nevarne tim huje, ker je protikristjanski njihov značaj čisto negativen ali tajiven. — Bog vas varuj takih žen! Ako si jih nakopljete, bode pač več jutrov brez zajutrika ali kosilca šli z doma, škripaje z zobmi in pologlasno mermraje nad besno torko — Ksantipo; muhasti ljudje si hodo pa šepetali tako, da jih bode lahko čuli: „Tega ima pa ta stara pod pantofelnom.“ Je že prav, že! Kdor noče biti pod pokoršino matere cerkve, naj bode v klešah brezserčne žene.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Matica je razposlala doslej družnikom tri knjige: Letopis, Vodnikove pesni in Schoedlerjevo fiziko. V delu ste še za to leto: Zemljevidi dve oblini, Evropa pa Avstrija, ki se v kratkem doveršite in tudi razpošljete. V seji 23. t. m. se je sklenilo, da se za prihodnje leto tiskati imajo: Letopis, J. Koseskega pesmi, Schoedlerjeve knjige astronomija pa kemija, in zemljekazov Azija, Amerika severna, in ako dopusti denarstveni stan, tudi Amerika južna. Družnikov je bilo dotlej vpisanih 1674. Lepo sta se v pismih zahvalila slavna gg. Koseski in Rački za to, da sta bila v obćnem zboru voljena za Matice slovenske častna drugova. Dr. Vošnjakov nasvet se sprejeti ni mogel; tajniku se je odločila nagrada 200 gl. Preselila se je Matica v svojo hišo na Bregu št. 192. Stroškov je imela letos dokaj. Čudimo se vendar, kako je mogla na svetlo dati Vodnika v takih oblikah. Res je g. Levstikovo ime na čelu in dobro vemo, da so nekteri odborniki Matičini resno oporekali stvari in obliki, ali — to nikakor dela tega ne opravičuje. Matica je odgovorna za to, kar na svitlo daje. Obžalujemo pa iz več razlogov še prav posebno, da je sprejela nekatere pesmi, n. pr. „kratke in poskočne“, ktere, če so prav v rokopisu, po Kastelcu zbranim, vendar niso res Vodnikove; nabrane so sem ter tje po Bohinju, Koprivniku, po Šiški, krog Ljubljane in kdo vé kod, ktere naj bi bile ostale raji v rokopisu, da bi ne bile v kvaru veljavi Vodnikovi in Matičini, pa v škodo narodu. S tim delom si je Matica hudo rano usekala.

Na Sveti večer so se pač marsikteri otroci jaslic in lepe božičnice veselili. Tudi častita uršulinska družba je bila svoji obilni znotranji šoli napravila kaj imenitno, pa tudi v več ozirih posebno koristno veselico. Blizo 100 gospodičin je bilo zbranih, ko pride šolsko pred-

stojništvo z drugim osebštvom v šolo. Spredej so na vzvišenem kraji stali višji angeli Mihael, Gabriel in Rafael v nebeščanski obleki kaj čitatljivo (namreč 3 go-spodičine v angelski opravi). Deklica na tléh pred njimi v prelepi glasovanki gladko razloži preveseli pomen praznovanja. Potem začno arh-angeli ljudem nebeške naznanila tolmačiti, in sicer vsak po pomenu svojega imena in poklica. Kaj bistrourno so bili govori sestavljeni in vpleteno je bilo vmes tudi petje veličanske „Glorije“, med ktero je segal ob enem kor mladih pevkinj na strani. Po tej duhovni slovesnosti so pastirčki (ali bi djal, pastarice) delili darove med goste, in poslednjič so bile obdarovane deklice vse s preobilno obložene mize in z božičnega prebogato obloženega drevesa, ki se je med tem obralo. Kako preserčno je bilo to veselje za nedolžne otročiče, pa tudi za odraslene, kdo bo to popisal?

Tako se budí, tako se poživlja versko čutilo in ljubezen do Boga v mladih sercih. Tako se z vspehom godi, kjer je šola s cerkvijo sklenjena ter se v nji dela iz ljubezni do Boga in za časni prid in večni blagor otročičev. Le samo po sv. materi Cerkvi, pri kateri Zveličar do konca sveta ostane, ostane tudi šola z Zveličarjem zedinjena, — z Zveličarjem, pravim, kateri sam ima moč vse nase potegniti, zlasti pa serca ljubih malih. Ohranite šolo v pravi in resnični zvezi s cerkvijo, razveseljajte male s tacimi preserčnimi slovesnostmi, kakor smo jo ravno popisali: vidili bode, da ne bo brez sadú. Mali bodo staršem iz ljubezni do dobrega Pastirja bolj pokorni, domá manj svojeglavi, manj potepinski in tatinski; raji bodo hodili k Božji službi in se bolj goreče vdeleževali verskih pomočkov k zveličanju (spovedi, obhajila), in kadar bodo dorastli, ne bodo toliko žalosti delali staršem, kakor se tolikrat vidi in sliši, da se Bogu smili! In še nekaj. Spoštovali bodo tudi bolj duhovne, kakor pa se zdaj le pregosto vidi. Otroci katoliških staršev, ki duhovnom spoštovanja ne skazuje, kaže, da je storil prvo stopinjo med kosmatune in volkodlake. Ne toliko svetna veljava in večji olik, ampak veliko več častitljivost mašniškega posvečenja velevala, da se duhovnim s pozdravljanjem čast skazuje. Taki, ki bi morali res biti naj bolj olikani, so v tem pogosto naj bolj zaguljeni, — ne po kmetih, ampak po mestih.

Ako šola stopi iz žive zveze in obćenja s cerkvijo, stopi tudi iz zedinjenja z Zveličarjem samim, pravi eden ameriškanskih časnikov, in zamore k nravní povzdigi in k oblaženju spola le malo storiti, ali pa čisto nič ne. Zveličar pravi: „Kakor mladika ne more sadú obroditi sama od sebe, kjer ne ostane na vinski terti, tako tudi vi ne, ako v meni ne ostanete. Jest sem vinska terta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jest v njem, on obrodí veliko sadú. Brez mene ne morete nič storiti.“ To veljá tudi pri šoli; kakor šola iz cerkve izhaja, tako mora šola pri cerkvi ostati, ako ima biti rodovitna za blagor človeštva. Odkar so se jele višji šole cerkvi izmuzovati, opušati verouk in verske vaje, se bolj razširja mlačnost in verska vnémarnost, celo nevera v višjih deržinskih krogih, s tim pa tudi nepokoršina in rogovilstvo med narodom.

„Tagblatt“ — katehet. Naša beseda undan: „kdor papeža gerdi, on Kristusa preklinja“, je bila „Tagbl.“ do živega razkačila. Nismo ga kmali slišali tako bučati. Je bil mar zadét?.. In veste, kaj je storil? Postavil se je zdajci za čisto nedolžnega Jožefa in jel je keršanski nauk učiti „za vsak opomin kranjskega višega pastirja čisto gluho Danico“ in „debelokožne ultramontance“, ki „glasu razsvitljenega cerkvenega kneza ne poslušajo.“ In na kaj je „Tagbl.“ zastavil to budo tožbo? „Danica“ še ni bila spregovorila o pisanji mil.

škofa, ki so ga dali do duhovstva ljubljanske škofije pred odhodom v Rim.

Res je, da je pisanje odmenjeno dušnim pastirjem in ne ljudstvu, pa da je prav veliko pisanj do duhovstva tudi v diecez. listu, katerih „Danica“ ne ponavlja z naznanovanjem; vendar ko bi bili vedili, da „Tagbl.“ tako pridno išče „zveličavnih nauk“ po „Dan.“, verjemite, da bi bili hiteli tudi obseg omenjenega pisanja posneti, iz katerega se ravno „Tagblattovi“ ljudje zamo-rejo veliko dobrega naučiti. Vidili bi bili n. pr. „Tagblattovci“ umoslovno izpeljavo: Da naj viši naša učenost je čisto gotovo naša vera, — da vsaka druga učenost ali veda je nezanesljiva, spremenljiva;¹⁾ da človek ima spoznanje Boga po razodenju Boga samega, da je torej naša vera v razodenje bolj po pravici učenost, kakor pa vsaka druga veda²⁾; da je Bog svet vstvaril³⁾; da je razodenje v Kristusu — Bogu in človeku ter Odrešeniku — dopolnjeno; da je Kristus Bog vedno pri svoji cerkvi in da sv. Duh cerkev vodi in vlada⁴⁾; da je naloga vsih kristjanov ta, da to Božje razodenje sami v sebi djansko ohranijo, se z njim posvečujejo in zveličajo; da tako živeti in delati se pravi modrost v posesti imeti. Po tem nasledvak sklepu, na kar „Tagbl.“ tako silno povdarja, pa morebiti tudi tega ni prav razumel. „Pustite male k meni;“ — vabimo male k sebi, — tudi v šoli. Deržavna postava, kateri smo vselej pokoršino dolžni, ako čisto jasno božji resnici ne nasprotuje, nas zavezuje dobro porabiti ure, ki so nam odmerjene kakor veroznanskim učenikom. — Odtegnili so šolo našemu nadzorstvu, — kažimo pa z vsim svojim obnašanjem, da šola se nima od naše strani nobene škode bati. Podverzimo se javnim predpisom, kar tiče očitno preskušnjo tudi v keršanskem nauku. Z odtegovanjem, z očitno občutljivostjo bi le reči Kristusovi škodovali, in tudi otrokom, ker bi nejavne spraševanja za javne spričevala ne veljale... Vender pa čisto do posameznega se zdaj še ne dajo odkazati načela, po katerih se je obnašati, ker toliko reči se še le snuje in razpleta. Kjer veje duh Kristusov, ondi se bode nedvomljivo v vsakem posameznem primérleju zadelo, kakor je prav in po keršansko.

Pristavimo naj še, da v kacijh 20 - 30 versticah je „Tagblatt“ zopet toliko laži rodil, da bi jih močen čičarski zeg imel dosti nesti.

Pravil je svojim bravcem, n. pr., da „Danica“ vsak dvom liberalnih časnikov nad papeževno nezmotljivostjo razgláša za gerdenje papeža! — Lagal se jim je, da „Dan.“ kliče sodbo Božjo nad gerdivce papeževe. Kličejo jo gerdivci sami, in če katoličani pravimo, da Vas bo zadela, je blezo zato što se ne kličemo. To pa je „Tagblattu“ „hokus pokus“ in psovanja zoper papeža s tim zagovarja, da deržavne postave so vestni svobodi pravico dale. Kakošno pravico?.. Kar meni vera in vest prepoveduje, n. pr. Kristusovega namestnika gerditi, k temu mi ne more nobena posvetna postava pravice dati. — Povedal je „Tagbl.“ svojim bravcem, da si upa naštetih cel „register pobožnih katoličanov,“ — še celo „svetnikov“ in „cerkvenih očetov,“ ki so po mislih te daničaste-klerikalke papeža gerdili... Če „Tagbl.“ res tako misli, potlej se ne čudimo več toliko njegovemu počenjanju. Toda... počasi sosed! „Lisica rada pute iz-

mika, — in „Tagblattu“ se rada resnica spotika.“ Če tudi „mohren und dickhäutige ultramontanen,“ vender vemo s cerkvenimi očeti vred ločiti, kaj se pravi pametno in tehtno besedo povedati, če je treba, ali pa gerditi, psovati, besede in pomen potuhnjeno prevračati, kakor dela „T.“ spet zoper Pija IX v ravno tistem listu (št. 298, 1. str.), v katerem nad „Danico“ in „ultramontanci“ razlija svojo obupljivo jezo.

Pogubno pisavstvo. „Časopis pro katol. duhovenstvo“ v Pragi je českomu narodu odperl oči, da naj pazi na nevarnost, katero mu pripravljajo nekteri česki listi, ki so prekašeni s tako imenovanim liberalizmom novih nauk, ki odvrčajo misli od Boga in serce od tiste edinosti, ktere središče je Rim. „Časopis“ živo popisuje kužljivost brezbožnega pisavstva, „Hlas“ bernski pa zavrača na to, da naj katoličani cerkvene časnike goreče podpirajo, ne le duhovni, ampak tudi drugi, da bodo ložej svojo nalogo spolnovali. Po vsih srenjah naj se oskerbi, da bodo verniki brali katoliške liste. Zlasti opominja bratovšine in cerkvene družbe, naj bi skazovale svojo darežljivost za katoliško reč. — Ali ni to tudi za nas Slovence dobra misel? Udje ene ali druge bratovšine, n. pr. sv. Reš. Telesa, sv. rožnega venca itd. bi pač lahko tudi svojo „Danico“ imeli. Zlasti naj smemo opomniti bolj olikane katoličane, verle slovenske učitelje, bogoslovce, mlade duhovne itd.: študirajte čversto verske nauke, posebno dogmatiko (véro) in moral (nравno), ker strup je skrit, oster in tenek, ki ga razlija in cépi lažnjivo liberalstvo, in čedalje bolj se vidi, da izolikano npravno čutilo se močno pogreša. Glejmo pa, da bomo ohranili zmiraj dobro vest (stan milosti Božje); le v takem stanu se dá delati z veseljem, z gorečnostjo, s pridom. Naj bode tudi tó eden izmed dobrih sklepov za novo leto.

Z Dolenskega. Dbc. — (Spomni se smerti, po-božni in hudobni.) Pri nas je bil 2. grudna grozen vihar. Burja je s snegom pometala, da se je komaj sosedova hiša vidila; kdor je le mogel in smel, je v hiši ostal. Tisti večer gre 71letna reva iz svoje hišice, ter naj berž misli na hram spat iti. (Tu pa tam imajo priletne ljudje navado po leti in po zimi zunaj spat.) Pa — Bog zna kako in zakaj? — prestopi precej visoki plot, ter zaide blizo hiše v neko gosto germovje, v njem obtiči in zmerzne. Klicala je nekaj časa na pomoč, pa zavolj tuljenja vetrov je bližnjih ni nobeden slišal; bolj daljni so nekteri slišali, pa za glasom ni šel nobeden; se vé, da tudi nobeden kaj tacega mislil ni. Pogrešal je ni nobeden, ker samica je imela navado večkrat ali k svoji žlahti, ali k kakim znanim dobrotnikom zahajati. Še le ko je v nedeljo in na praznik Matere Božje pri maši ni bilo, so začeli za njo popraševati, in ker nobeden od nje nič ne vé, je začno iskati.

Še le 11. t. m., ko se nobeden nadjal ni, so precej za bišo našli obleko, katero je navadno za odejo imela; in njo v germovji. Bila je poslednje dni prav goreča za dobro; zjutraj skoraj vselej perva pri misijonskem križu. Tudi malo dni popred je sv. zakramente prejela. Kaj misliš, kristjan! da ji je zdaj za molitev in večkratno prejemanje ss. zakramentov pač kaj žal?

Žalostniši je bil pogreb — ali ravno tisti dan ali kaj pozneje, ne vém — v neki sosednji fari. Neka mati je s svojo hčerjo, ktera je že več nezakonskih otrok imela, stanovala v hramu pri vinogradu. Kakor ljudje sploh pripovedujejo, ste imeli obe navado popivati, kadar in kjer ste mogle. Tudi preteklo saboto že pijani v neki hram pridete in še tam pijete. Domú grede je neki zdaj ena, zdaj druga v snegu počivala, in malega nezakonskega otroka v sneg metala, ter ju poslednjič neki mož na pol mrtvi komaj v kočjo spravi. Staro mater zavlečejo na peč, otroka k peči na klop. (Kakor

¹⁾ Danes „Darvinizem,“ — „Vogtizem,“ jutri kaj drugega. — ²⁾ Zakaj pa tedaj veda nove ére učenost sv. vere iz mladenških gojiš, iz učilnic tira? Zakaj mladino od gorkote te učenosti odvrča: od Božje službe, od prejemanja ss. sakramentov? — ³⁾ Kaj pa veda nove ére dostikrat klobotrá? — ⁴⁾ Kako se tedaj prederzne „konstituc. društvo“, „Tagbl.“, „Laibztg.“ zoper to v Kristusu in sv. Duhu v Rimu zbrano cerkev tako nespoštljivo govoriti, psovati, ali celo protestirati?

hočejo nekteri vediti, ste se s hčerjo malo préd zeló pretepale.) Stara je po noči umerla, pa ne vemo prav, kakošne so bile okolišine; eni pravijo, da je po noči na tla padla in mervta obležala. Tudi otrok je bil zjutraj mervtev. Lepa hči se še le drugi dan predrami in — za gospoda prosi. Ali je bila prevedena, ali še živi, ali je mervta, do zdaj nisem mogel zvediti. Misliš mar, kristjan, da se zdaj té dve svoje pijanosti in pregrešnosti veselite? Spomni se smerti, pobožni in hudobni! „ne veš ne dneva, ne ure!“

Iz Kostanjevice, 25. grud. ** — Naj sprožim misel, ki me je večkrat obhajala. Kaj ko bi katoliška družba kaj storila za razširjanje in povzdigo poštenega in zlasti cerkvenega petja? Toliko in tako lepih pesem imamo, zlasti Marijnih; napevov, posebno bolj lahkih za ljudstvo pa nam primanjkuje. Ko bi se, postavim, darila razpisale za dobre dela, bi se zmožnosti budile in poživljale, in ljudstvo bi za malo soldov lepih zbranih pesem z napevi dobivalo. S tim bi se odrivale ostudne pléparice in pa meséne pesništva marsikterih nespremišljenih rojakov, ki si s takimi proizvodi težek odgovor pred Bogom za svoj lastni narod na vest nakladajo. Le pridno naj dela, življenje razodeva katoliška družba, pa dobri sad razširja po deželi, in radi se je bomo vdeleževali. — Naj še povém, da se delajo priprave za farno knjižnico, ki je prav potrebna. Po 50–60 bukev imam včas med ljudstvom razposojenih.

Naše ljudstvo je tudi vneto za pobožne bratovšine, ktere se veselo razširjajo, n. pr. sv. Rešnjega Telesa, ss. Cirila in Metoda, Jezusovega presv. Serca itd. —

Ko to pišem je v Kostanjevici velika povodenj. — 23., 24. in tudi Sveti dan smo imeli duhovne opravila v mali farovski kapelici, in morebiti tudi še v nedeljo ne bomo mogli do farne cerkve. Po mestu v čolnih vozijo kermo za živino, ktero so večí del odgnali v nekdanji cistercienski klošter. Ta nadloga nas je letos že v tretje odpodila od farne cerkve. Naj bi pač mestnjani svojemu farnemu pomočniku in varhu zoper povodnji že skorej napravili spodobno stanovanje (na primérnišem kraju?), in verni prebivavci naj se zanašajo, da bodo po njegovi prošnji dosegli obilniši pomoč zoper take nesreče.

Iz Gorice, 14. nov., 26. nedeljo po bink. (Konec.) Ker je bilo treba fabriko popolnoma preurediti, so prevzv. nadškof precej mesca avg. vlansk. leta ukazali zidati. Delo je terpelo vso zimo, ker pri nas, ki smo brez snega in brez hudega mraza, imajo navado zidati po zimi. Dokončano pa je bilo vse pretečenega mesca. Zidarski moster je bil mladi umetni g. Toman, poštenjak skoz in skoz, sin tukajšnega učenika v pokoju. Nadzorništvo je imel gospod merjevec (ingenieur) Babel, ki je tudi plan obrisal, po katerem se je zidalo; denarstvene reči pa, in vedno pazbo so izročili prevzv. nadškof svojemu kanclerju prečast. gosp. Stef. Bensa-tu. Vsi ti so svojo nalogo kaj dobro rešili; fabrike ni več, na njenem mestu pa stoji sprelepa palača, izmed naj lepših goriškega mesta.

Poslopje ima pri tleh na enem koncu kapelo, na drugem sobano in vmes med obema štiri velike sobe z vežjo. Med zunanjim zidom in sobami je od enega konca do drugega konca lep svetel mostovž.

V prvem nadstropji imata vodja in prefekt vsaki na enem koncu svoje sobe; med temi stanovališči pa so spalnice učencev, tri velike sobe, v vsaki po štirinajst postelj.

Poslopje stoji v sredi velicega dvorišča, ktero je z visokim obzidjem zavarovano in niso od nikodar prav nič moteni pri učenji itd.

Semeniška družina stanuje v lastni hišici, — kuhinja pa, pod lastno streho, strinja semeniško poslopje z ono hišico.

Vodstvo semenišča, ker je poprejšni voditelj prostovoljno odstopil, so prevzv. nadškof izročili v. čast. g. Jož. Marušiču, ki je profesor katehetike in normalni katehet, mož ves vnet za blagor mladine. Dali so mu nadškof pomočnika mladega duhovna g. Flapp-a, ki je ravno kar teologijo doveršal. Kakor gimnazijalec je bil več let mali semeniščan, zmerom izmed naj boljših med součenci, in tudi v godbi kakor v petju dobro izurjen.

Stroški popraviljanja in zidanja so se narasli čez 15.000 gold. Toda nič ne dé; rana se bo sčasoma zacelila, semenišče pa ima lastno palačo, ki je, kakor sploh sodijo, 30–40000 gld. vredna.

Prevzv. gosp. vikši škof niso le veliko skerbí imeli pri tem delu, temuč so tudi velik znesek (2000 gold.) sami pridjali in podpirali semenišče vsako leto z denarji, pa tudi denarstveno pripomogli k zidanju novega poslopja. Novo kapelico so z vso opravo preskerbeli, dali so lep srebern kelih, mašno obleko, šest svečnikov, križ, in kupili tudi lepo podobo sv. Andreja, ki jo je v Benetkah malal mladi malar gosp. Fr. Franke, naš rojak. Napravili so tudi križev pot za kapelo.

Ko je bilo tedaj vse po volji prevzv. nadškofa pripravljeno, učenci z vsim oskerbljeni, so prišli kapelo blagoslovit, kakor sem omenil.

Bili so zunaj domačih semeniščanov tudi nekteri deželski in duhovski gospodje, kakor tudi baronovka Buffa, rojena grof-Koronini-tova, ter ona kakor sorodnica ustanovitelja grofa Werdenberga podeli 16 mladenčem vstanove (stipendije).

Ta dan so mil. nadškof spred oltarja imeli primeren govor do učencev, v katerem so jim pridno učenje, pred vsem pa nedolžno in pobožno življenje priporočili. K zadnjemu so sv. Andreja, svojega kerstnega patrona, izročili za pomočnika kapele in semenišča, so učence v njegovo prošnjo priporočili, ter naročili, da naj tega sv. aposteljna posebno časté in vsako leto njegov praznik obhajajo.

Po nagovoru so prvi v novi kapelici sv. mašo brali in v tabernakelj presv. Rešnje Telo postavili, da tako Jezus sam prebiva med mladino. Poslednjič so zadovoljno „Te Deum“ odpeli.

Med naslednjim skupnim zajutrikovanjem sta stopila dva semeniščana izmed tovaršev; eden se je z gorečimi besedami v imenu vsih zahvalil njih prevzvišenosti kakor ustanovitelju semenišča itd., drugi pa je govoril zahvalne besede do gospe baronovke Buffove.

S tim so prevzv. gosp. nadškof lepo delo doveršili. Vse je tako napeljeno, da boljše ni moglo biti. Stoletja bodo čutile blagor tega dela in blagroveale Njih spomin, ako Bog delo ohrani. Tisučeri duhovni, ki bodo izhajali iz te naprave, bodo molili za njenega ustanovitelja.

Iz Rima, 16. decembra. — Danes imamo tu kaj lep in jasen dan. Sob ni treba kuriti, ker 12 stop. gorkote je v njih brez kurjave, in ljudstvo hodi po mesti v letinski obleki. Se nobenega leta nisem prebival ob času decembra v nezakurjeni sobi, tu pa mi kurjava še na misel ne pride, če sem ravno od nekdanj zmerznjenec. Ako le nekoliko stopinj po mestu storiš, že ti je preveč gorko, če si po zimsko oblečen.

Pri takem lepem vremenu je poveljnik papeževe armade „rivisto“ ali pregled napovedal. — Tedaj je primarširalo iz vsih vojašnic mesta Rima okoli 10.000 vojakov v naj lepši opravi. Lepo jih je bilo viditi, ko so bili na omenjenem kraju vsi poklicani vojaki skupaj. Bile so pričujoče štiri glasbine bande, zraven pa velika množica ljudstva vsih stanov. Sosebno je bilo veliko imenitnjakov in gospóde v kočijah, in tudi škofov; kakor se je govorilo, naj manj dve sto. Oprava vojakov je res lepa, in zelo pisana. Pešci imajo rudeče hlače, črne in nekoliko zavišnjele suknje z rumenimi zavili,

klobuke majhne, drago okinčane z mednôto (mesingom). Artileristi (topničarji) nosijo černikaste hlače s širokimi rudečimi pasovi po dolgem, černikaste suknje, rudeče vpasane čake, černo okinčane z mednino (mesingom), široko rudeča véz visi od čake, ter imajo z njo privezано čako pod ramo, da je ne morejo nikdar zgubiti. Dragoni so podobni avstrijskim, samo da je njih obleka bolj temno-sivkasta. Med dragoni služijo prostovoljno sinovi naj imenitnejih staršev, post. knezič Borghese, — in sicer kakor prostaki. Tako imenovani zvavi so vojaki, ki jih pošiljajo iz vsih delov sveta na svoje stroške bogati in pobožni katoličanje; — med njimi so ne le Evropejci, ampak tudi Amerikanci. Napravljene so lahno, imajo široke hlače, rudeč pas, kratek ozek suknjič (rekelc), kakor hervatje, ki pa lahno na životu visi in ni zapet; lahko kapico; rokave široke, kakor jih jutrovci nosijo, in kratek raven meč, ki ga tudi na puško nataknejo; puška je lahna in kratka, kakoršno imajo lovci, ter tudi zlo deleč nese, noge od kolena naprej so z belimi opankami(?) ozko pokrite, in čevljici majhni ozki jim gredo čez opanke do srede meš. Vrat imajo gol. Zvavi so skoz in skoz mladi, lahni, lepi fantje od 15. do 24. leta. Vsi so pobožni, in po vsih cerkvah jih je viditi, ko molijo, se spovedujejo in sv. obhajilo vsaki dan prejemajo. Po narodih razdeljeni imajo svoje pobožnosti devetdnevne (novene), rožnivee (roženkranc), pridige, litanije z blagoslovom po raznih cerkvah. Nič se ne sramujejo nikogar, na sredi cerkve poklekne zvav, ter kleči celo mašo, se ne zgane in nikamor ne pogleda. Res, kardelo zvavov je „tebaj-ska legija,“ ki utegne še sčasom veliko veliko storiti za sv. Očeta. Take močnodušne vojake mora Bog z dopadanjem gledati ter jim svoj obilen blagoslov, krepost in moč deliti.

Taki bi morali biti vojaki vsi, potem bi država, ki bi jih imela, vojne sreče smela upati. Vojaštvo pa, ki ima preklinjavce, nečistnike, ki se z nesramnicami vlačijo, in zaničevavce vsega božjega, kako bode tako zmage upali?

Pa tudi družih vojakov, ne le zvavov, je viditi precej pobožnih sem ter tje po cerkvah.

Sosebno močni in velikanski vojaki so papeževi karabinarji, močno oboroženi, in večji del konjiki; — ti so zelo znani kakor prebrisan, da najdejo, zasačijo hudodelnike, in boje se jih hudo, kar je zanikarnih po Rimu.

Zraven vseh tih pa so še papeževi stražniki, od katerih bom pisal drugi pot.

Tedaj, ko je bilo ta dan kaj lepo vreme, se je majhna armada sošla na širokem lepem prostoru pred „Vila borghese“ zunaj mestnih vrat „Porta del popolo.“ Prav dobro se je skazovala v mnogoterih vajah, potem pa se je zopet vernila domu. Na velikem prostoru „Piazza del popolo“ jih je pričakala naša svetla cesarica Elizabeta; tedaj je cela vojska častno mem nje korakala (defilirala).

Gledaje to kardelo sem si mislil, ... „to so resnični vojaki, ki se vojskujejo za pravično reč, in so res pripravljeni za svojega kralja kri preliti; nad takimi vojaki mora nebo svoje veselje imeti, in angeli nebeški se bodo gotovo z njimi sklenjeni vojskovali za našega sv. Očeta in kralja Pija IX, kadar bode treba.

19. decembra je bilo kosilo pri knezu kardinalu Hohenlohe-u, pri katerem so bili pričujoči med drugimi tudi nadškof iz Gorice in teržaški škof.

Danes popoldne ob 4 je bil pogreb prečast. g. Manastyrski a, bivšega škofa v Przemislu v Galiciji, ki je 17. zvečer umerl. Že bolehen je prišel v Rim in se ni nič več čez prag prestopil. Šel sem bil kropit in našel sem vse bolj priprosto, ker tukaj sploh nimajo navade

na mertvaški oder devati. Pokopali so škofa v prvo stransko kapelo lepe cerkve „alla Minerva.“

20. decembra. Danes so se bili škofje zopet zbrali v baziliki sv. Petra — tedaj so v novič volili. —

Dozdaj so se zgodile poslednje volitve:

Udje vesoljnega zbora, ki so izvoljeni, da sprejemajo in prevdarjajo predloge škofov:

Kardinali: Patrizi: di Pietro; de Angelis; Corsi; Riario Sforza; Ravšer; de Bonechese; Cullen — Barili; Moreno; la Valetta; Antonelli.

Patrijarha: Jussef in Valerga.

Nadškofje: Turonski Guibert; Torinski Riciardi di Netro; Fernandez Valenški; Valdivieso Chileški; Spalding Baltimorski; Apuzzo iz Sarente; Franchi Solunski; Gianelli Sardiški; Maning Vestminsterški; Dechamp Malinski; Martin Paderbornski; Celestia Patiški.

Sodniki zastran izgovorov zavoljo nepričujočnosti škofov so izvoljeni:

Nadškofje: Melcher Kolinški; Monzon y Martino Granaški; Limberti Firenški; Landrios Ramenski; Pedicini Bariški.

Sodniki v razporih ali pritožbah:

Angeli, nadškof Korinški.

Škofje: Mermillod Ebronski, Sannibale Gubbiški, Rosatti Fodiški, Cunzi Cirenski.

V odbor zastran prevdarjanja v verskih rečeh so izvoljeni:

Emanuel Garcia Gil, nadškof v Saragossi; Ludevik Frančišk Pie, škof v Poitiers-u; Patricij Leahy, nadškof v Kašelu in Emy; Renat Frančišk Regnier, nadškof v Cambray-u (Kambré); Janez Simor, nadškof v Ostrogonu; Andrej Nace Šepman, nadškof Utreški; Anton Has-sun, armenski patrijarh v Ciliciji; Bartolomej d'Avanzo, škof v Calvi; Miceslav Ledohoveski, nadškof Gneznjanski in Poznjanski; Frančišk Emil Cugini, nadškof v Modeni; Sebastijan Dias Larangiera, škof sv. Petra v Rio Grande; Ignacij Senestrey, škof v Ratisboni; Vittorio Avgust Dechamps, nadškof Melinški; Janez Martin Spalding, nadškof Baltimorski; Anton Monescillo, škof Jaenski; Peter Jožef de Preux, škof Sijonski; Vicencij Gasser, škof v Briksnu; Rafael Valentin Valdivieso, nadškof pri sv. Jakopu v Čili; Enrik Edvard Manning, nadškof v Vestminstru; Friderik Maria Cinelli, škof v Trevizi; Jožef Cardoni, nadškof v Edesi; Gualterij Šteins, nadškof v Bostri; Konrad Martin, škof v Paderbornu; Jožef Sant' Alemany, nadškof v St. Frančišku.

Danes, 22. decembra popoldne o poli petih, sprejme svetla cesarica Elizabeta vse avstrijske škofove v palači avstrijskega poslanstva, ki je na tergu „di Venezia.“

23. dec. Danes so pokopali kardinala Pentinita, ki je umerl 20. t. m. Zraven kardinalov in škofov so tudi sv. Oče bili pričujoči za nekoliko časa ter so molili „Requiem“ za umerlega.

Pelinorec.

Šušmarji, katerih rokodelstvo je obrekovati, gerditi in lagati, ti ljudje Pija IX pitajo s prevzetnostjo, ker je dogmo neomadežnega spočetja razglasil, ker je vesoljni cerkveni zbor sklical. Tako delajo taki, ki se hočejo imenovati otroci katoliške cerkve; med tem pa nahajamo bistroumne drugoverce, kateri so dosti pošteni, da spoznane resnice ne teptajo in torej sedanjega papeža kar ne morejo prehvaliti. Tako n. pr. protestant Reinhold Baumstark, sodnijski svetniki badenski, tako-le piše: Ako je kdo zmožen v silni skupini (tableau) sedanjega terpečega in borečega človeštva tudi le eno podobo pokazati, ktera ima pečat nadzemeljske visokosti na čelu bolj zaznamnjan, ki bolj vleče k občudovanju, ljubezni in češenju, kakor Pij IX, le pokaže naj se na dan.“

Tem ljudem se zdi papež prevzetan, ker skli-

čuje škofo z vesoljnega sveta k zboru, ker se skazuje za njih gospoda in poglavarja, kakor tudi res je. Ali je pa kak višji, kak imenitniši namen, kakor ga imajo ravno vesoljni zbori: čiste ohraniti verske resnice, ali bi djal celoto keršanskega kraljestva, edinost nauk, nerazdeljivost obleke Kristusove? Ta vesoljni zbor, kakor so tudi vsi poprejšni, bode k temu pripomogel, da se zmiraj bolj zedinjajo vsi tisti, kateri so še zvesti zastavi Kristusovi, da se kraljestvu Gospodovemu vesoljno gospostvo po vsem svetu čedalje bolj zagotovi. (Glej Wolanski: Wozu die Concilien" str. 4, 5.)

Spis luteranski „Zeitgemässe Winke“ v Erfurtu pravi: „Kraljestvo nejevére, katero proti ajdovstvu veslá in naravo (natorstvo) malikuje, je zbralo vse moči in s podzemeljskih jám daje povelja, ki se razlegajo kakor odjek do zadnjega klépa te peklenske verige. Temu nasproti je treba k zmagoviti vojski ravno tako vravnane vojske pravega in živega Boga. In te nikjer ni, razun le samo v katoličanstvu.“ Ali slišite, vi lažnjivo-katoličani, ki svojo mater-cerkev čez prag sujete, kako lepo pa protestant o nji piše? Dalje pravi, da pri strašnih nevarnostih, ki keršanstvu žugajo, in pri tolikem razdjanji protestanstva, „ne čuti nobenega pravega tolažila, razun le samo, ako se ozre na Rim in njegovo cerkev.“

Ein hochgestellter Geistlicher? Judovski listi imajo vsaktere zvijače, da bi katoličanom svoje laži potuhnjeno vcepili. Eden dunajskih listov (in „Tagbl.“ za njim) se štuli, da mu je poslal katolišk duhoven v imenitni službi spis, ki zabavlja zoper vesoljni cerkveni zbor. Če bi tudi res kak duhoven tako pisal, to ni prav. Kdo si vé, če pa tisti „katoliški duhoven“ ni velikoveč eden tistih, ki po česnu dahnejo? Judje in „tagblattarji“ se lažejo, kakor bi orehe tolkel. Ta „duh-časni duhoven“ terdi, da „tako psovani duh časa po nauku zgodovine ni nič drugega kakor razodevanje Božje v zgodovini; — pa da razširjanje keršanstva ob času rimskih cesarjev se nima nikomur drugemu zahvaliti, razun le takratnemu duhu časa.“ Pozabil je pa blezo, da tudi sveto pismo govori o nekem „duhu časa“, toda z vse drugačno pohvalo. Kar tiče „duh časa“ rimskih cesarjev in dalje, je popisovana v skrivnem razodenju zvér, ktera ima na svojih sedmerih glavah imena preklinovanja. — Dane so ji bile usta, ktere so govorile mogočne (ošabne) reči in preklinjanja. Odperla je svoje usta ter je preklinjala zoper Boga in njegovo ime, in zoper njegov šotor (zbor vernikov, sv. cerkev). To zvér so molili vsi, katerih imena niso zapisane v bukvah življenja Jag-njeta (kteri niso pravi, resnični kristjani). Ta zvér je bila pa „zgrabljena in z njo vred lažljivi prerok, in sta bila veržena v ognjeno jezero.“ (Raz. pogl. 13. in 19.) S temi besedami Duh božji gotovo ne hvali preganjavskega duha časa, in da poslednjič resnica zmagá, ni zasluženje „zveri“ in „lažnjivih prerokov“, temuč moč Božja, nepremagljiva resnica sv. vere in stanovitnost vernikov to doseže. Duh časa ima pri tem ravno toliko zasluge, kolikor tolovaj, ki sekiro vzdigne nad popotnika in nehoté sam sebe po glavi kresne ter popotnika reši; — ravno toliko, kolikor „Tagbl.“, ko se verniki za cerkvene pravice toliko bolj vnemajo, kolikor bolj on po njih mlati.

Razgled po svetu.

Razne novice. Spodnja dunajska zbornica bode praznovala do 17. pros., zgornja pa na nedoločen čas. — Misli se, da Giskrova stranka ministerstva se bo za zdaj ohranila, vendar za gotovo se ne vé, ker tudi oo manjšine v ministerstvu hoče cesar misli zvediti, kaj bi bilo za naprej početi. — Gr. Thun je bil menda undan celo uro pri cesarji v zaslíbi — Sv. Oče papež so vsim politíškim

jetnikom v Rimu čas kazni prikrajšali. — Na neki realni gimnazii, kakor „Vaterld.“ piše, so „očenaš“ odpravili iz šole, v kateri je tudi en protestant in dva juda. Vodja je pa namesto tega sam naredil nekako molitev o nekem najvišem bitji, ktera močno opominja na „mojstra svetov.“ (Tedaj „konfesijonlosna molitev!“ Bravo, nova jéra!) — Znani in učeni protestant Volb. Menzel v spisu „Critik des modernen Zeitbewusstseins“ vredno šiba lažnjivo „autklärung“ (oliko) naše dobe, polovičnost in zbledenost modernega protestantizma in tako imenovanega liberalizma. Butanje in tišanje zoper razodeto vero imenuje Menzel npravni vesoljni potop. — Novojorška „Kirchenztg.“ piše, da ameriansko protestanstvo se čedalje bolj razrešuje v neverstvo, kakor na Nemškem, in skazuje se, kako resnično je, kar je pisal jezuit Weninger v bukvah „Pretestanstvo in neverstvo.“ — Pruski naučni minister je bojda namerjal katoličanom kljubovati in je na 8. dec. sklical protestanško sinodo. Piše se pa iz Poznanskega, da ondota protestanška slovesnost ni bila prav za prav ne krop ne voda; temu nasproti so bili pa katoličani napravili veličansko slovesnost, ki je vse mesto na noge spravila in poživila. Tedaj ne mavtarji (v Neapelnu) in ne krivoverci ne morejo vesoljnega kat. zbora osenčiti. — Pruski poslanec Arnim v Rimu skazuje posebno poštovanje do škofov iz Pruskega, ki so na vesoljnem zboru; vsako nedeljo ob eni jih ima za goste pri svoji mizi.

Iz Ljubljane. „Tagblatt“ pa „Laibaherica“ sta spet enkrat po vetru klepetala. Eden pridigarjev je sv. Štefana dan omenil, da se zdaj vera sicer ne preganja z mečem, da pa posvetnjaki po nji mahajo z jezikom po časnikih, gledsih itd., pa da taci norih posvetnjakov je toliko, da bi jih norišnica ne mogla obseči. „Tagblatt“, kdo si vé zakaj? je pa to tako zavl, da ljubljanski gospodarji in gospodinje so tisti posvetnjaki, in da pridigarji zoper nje posle šuntajo! Po čim je „Tagblattova“ logika? — Kdo je „verhetzer“?

Poslovitev. V veliki zadregi s časom mnogih prijatlov ne morem osebnó obiskati, kakor želím; prosim torej vse: sprejmite po „Zg. Dan.“ naj priserčniši moje poslovljenje in v vérnem spominu me ohranite, kakor bom tudi jaz Vas ohranil. Z Bogom!

Dr. Fr. Stanonik,
profesor na vseučilišču v Gradcu.

Duhovske spremembe.

V terzaški školi. Prečast. gosp. Ant. Sironić, vermski tajm., se podá v pokoj; na njegovo mesto gre čast. g. Fr. Pašić, zdaj v pokoju. Č. g. Fr. Gnjezdá, mestni duh. pom., je postal katehet na spodnji realki. Č. g. Ant. Petelin, duhovni pom. v Kringi, je postal subsidijar v Boljuni. Č. g. Klem. Skubla gre iz Antinjane ko duh. pom. v Pičan. Umerl je 11. nov. v Florencii č. g. M. Petronio. R. I. P. — Zapustil je škofijo č. g. Kaj. Rocconi, mestni kapl. —

Dobrotni darovi.

Za mil. škofa Mraka. Iz Radolice 8 gl. 10 kr.
Za pogorelce v Košani. S Podlipa 1 gl. 50 kr.
(Že oddano v kn. šk. pis. Vr.)
Za afrik. misijon. S Podlipa 1 gl. G. Ambrožič 2 gl. M. Platnar 1 gl.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. S. G—c v Sliv.: Opravljeno. — G. B. v R.: Serčna hvala. — G. John Ž—k, št. Peter v Minesoti: Opravili. Hvala za sporočilo, kar smo sicer tudi že drugod zvedili. — G. —c: Domača letna cerk. zgod. se bolj podá za farne zgodov. bukv.